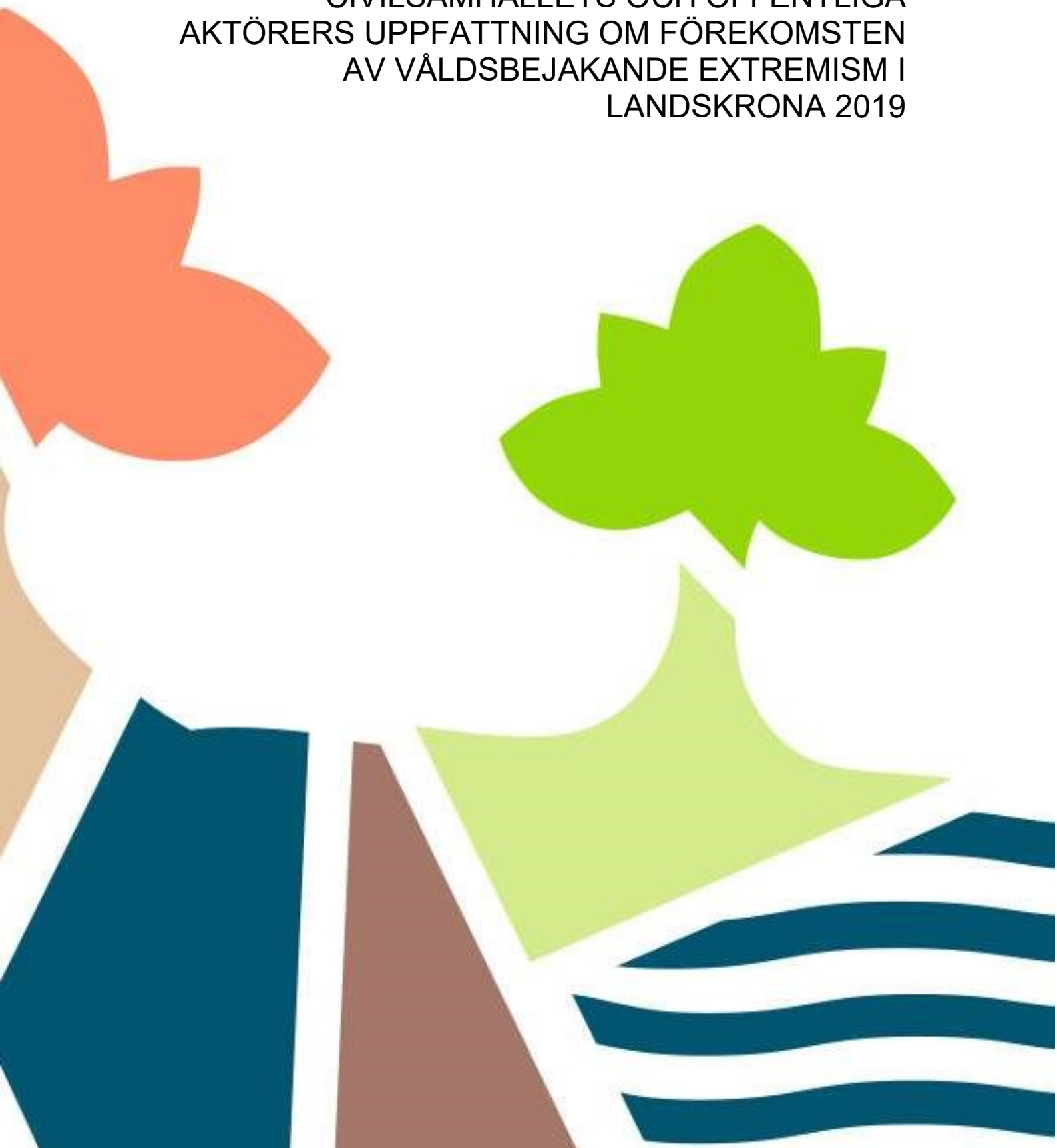

ENKÄTUNDERSÖKNING

CIVILSAMHÄLLET OCH OFFENTLIGA
AKTÖRERS UPPFATTNING OM FÖREKOMSTEN
AV VÅLDSBEJAKANDE EXTREMISM I
LANDSKRONA 2019

Inledning

Landskrona stad och lokalpolisområde Landskrona arbetar gemensamt för att förebygga och motverkavåldsbejakande extremism. Arbetet är en del av 2018/19 års överenskommelse om samverkan för ökad trygghet i Landskrona och sker primärt via stadens och polisens ordinarie verksamheter i samverkan med civilsamhället. Gemensam omvärldsbevakning, stärkt medvetenhet om demokratiska värderingar, ökad kunskap samt tidig upptäckt och hantering av personer som riskerar att radikaliserar utgör grunden i arbetet.

Som ett led i att utveckla arbetet genomfördes en enkätundersökning under våren 2019. Syftet var att få en bredare lokal lägesbild kring eventuell förekomst av våldsbejakande extremism genom att fråga aktörer som arbetar och verkar nära barn, unga och/eller kommer i kontakt med miljöer där radikala inslag kan förekomma.

Begreppsdefinition

I den nationella strategin mot våldsbejakande extremism definieras begreppet som *ideologier som bejakar och legitimerar våld som medel för att förverkliga extrema ideologiska åsikter och idéer där terrorism är en metod som används av våldsbejakande extremistiska grupperingar och individer*. Säkerhetspolisen bedömer att det idag finns tre våldsbejakande extremistiska miljöer i Sverige: den våldsbejakande vänsterextremistiska autonoma miljön, den våldsbejakande högerextremistiska vit makt-miljön och den våldsbejakande islamistiska extremistmiljön.¹

Tillvägagångssätt och fakta om enkäten

Enkäten skickades ut digitalt till företrädare och nyckelpersoner inom kommun, polis och civilsamhälle med en uppmaning om att sprida till relevanta funktioner i den egna organisationen, sk ändamålsenlig snöbollsmetod.

- Skola (rektor, kurator, skolsköterska)
- Socialtjänst (enhetschef, sektionschef)
- Polis (gruppchef, områdespolis, underrättelse)
- Kultur- och fritidsverksamhet (enhetschef, sektionschef)

¹ Regeringens skrivelse, Nationell strategi för att motverka våldsbejakande extremism, 2016.

- Omsorg (enhetschef, sektionschef)
- Arbetsmarknad (enhetschef, sektionschef)
- Gata/park (enhetschef, sektionschef)
- Föreningar och trossamfund (verksamhetschef, arbetsledare, religiös ledare el motsv)

Valet att använda ”ändamålsenlig snöbollsmetod” gör att bortfallet inte kan beräknas. Totalt inkom 56 svar fördelade enligt tabell 1. Det var frivilligt att delta och de som har svarat har gjort det anonymt. Undersökningen gör inte anspråk på att vara vetenskaplig, det går till exempel inte att göra några sambandsanalyser ur materialet.

Organisation	Antal svarande	Procent
Skola	16	28,6
Socialtjänst	4	7,1
Kultur- och fritidsverksamhet	5	8,9
Gata/park	2	3,6
Omsorg	7	12,5
Arbetsmarknad	0	0
Polisen	11	19,6
Trossamfund	5	8,9
Förening	4	7,1
Annat	2	2
Totalt	56	100%

Tabell 1

Resultatsammanfattning

På påståendet ”*våldsbejakande extremism är ett stort problem i Landskrona*” svarar ca en tredjedel (34%) att de inte instämmer alls eller instämmer i liten utsträckning. 23% (13 personer) instämmer i viss utsträckning, fem procent (3 personer) instämmer i stor utsträckning. Ingen av de svarande uppger att de instämmer helt i påståendet. En dryg

tredjedel (38%) av de svarande anser sig sakna uppfattning om huruvida våldsbejakande extremism är ett stort problem i Landskrona.

Bland de som svarar att de stött på individer som sympatiserar med våldsbejakande extremism (totalt 19 personer) de senaste 12 månaderna dominerar islamistisk extremistmiljö och högerextrem vit maktmiljö. En majoritet av de 19 personerna svarar att de träffat på individerna mer sällan än en gång under de senaste sex månaderna. Fem personer uppger att de stött på personer som tillhör/sympatiserar med våldsbejakande miljöer varje månad, två personer svarar varje vecka.

Gällande förekomsten av propagandamaterial svarar 19 personer att de fått kännedom om spridning av propagandamaterial under de senaste 12 månaderna. I de flesta fall rör det sig om klistermärken och klotter.

Nio personer svarar att den verksamhet de arbetar i har utsatts för angrepp eller skadegörelse med koppling till våldsbejakande extremism under de senaste 12 månaderna. Exempel som anges är ritade hakkors, skadegörelse och olovlig affischering.

En person uppger att hen eller någon i verksamheten utsatts för hot, våld eller trakasserier som kan kopplas till våldsbejakande extremism och fyra av de svarande anger att deras arbetsplats/förening har blivit omnämnd i sociala medier med koppling till ämnet.

Slutsatser inför det fortsatta arbetet

De svar som samlats in via enkätens uppgiftslämnare pekar på att förekomsten av personer i Landskrona som bejakar våldsamma ideologier är låg. Respondenterna beskriver att åsikterna främst framkommer via klotter, olaglig affischering eller baseras på uppgifter som polisen stött på i utredningsärenden. Att endast tre av femtiosex personer instämmer i påståendet att ”våldsbejakande extremism är ett stort problem i Landskrona” pekar på att de flesta anser att problemet är begränsat. I kombination med att en majoritet av respondenterna uttrycker att de inte vet huruvida våldsbejakande extremism är ett stort problem i Landskrona, stärker det arbetsgruppens uppfattning att problemet är litet exempelvis jämfört med organiserad brottslighet.

Tilläggas bör att några av kommentarerna tyder på att begreppet våldsbejakande extremism tolkas brett, trots att begreppet definierades inledningsvis i frågeformuläret. Starka normer/värdering kopplat till religion betyder nödvändigtvis inte att personer är benägna att ta till våld.

De mekanismer som driver yngre personer att sympatisera med eller ansluta sig till extrema organisationer är ofta desamma som de som får ungdomar att välja en kriminell

livsstil eller andra destruktiva aktiviteter. Samarbetet som växt fram mellan staden, polisen och civilsamhället sedan 2016 bygger därför på att värna demokratin genom ordinarie verksamheters grunduppdrag. Utgångspunkten är att det förebyggande arbetet främst sker via undervisning och värdegrundsarbetet i skolan, genom meningsfulla fritidsaktiviteter, genom samarbete och dialog med föreningar och trossamfund samt genom socialtjänstens förebyggande insatser. Oro eller misstanke om våldsbejakande extremism hanteras enligt de rutiner som staden och polisen gemensamt har tagit fram.

Ansvarig för det övergripande arbetet är den tvärsektoriella arbetsgrupp som består av representanter från utbildningsförvaltningen, individ- och familjeförvaltningen, samhällsskydd och trygghet samt lokalpolisen. Arbetsgruppen ansvarar för omvärldsbevakning och kunskapsinhämtning samt är en resurs som verksamheterna kan vända sig till om de behöver stöd och hjälp i frågor som rör våldsbejakande extremism.

Sammanfattningsvis bedöms pågående arbete vara tillräckligt i sin nuvarande form sett till de resultat som framkommer i enkäten. Läget kan dock förändras och arbetet kommer att fortsätta över tid. I enkäten framkommer att 11 av 56 personer inte polisanmält incidenter med koppling till våldsbejakande extremism exempelvis våld, hot, trakasserier, skadegörelse eller klotter. Vikten av att polisanmäla bör därför förtydligas och lyftas fram i det fortsatta arbetet.

Eftersom det är första året enkäten genomförs saknas jämförelsemått. För att följa utvecklingen över tid kan enkäten komma att genomföras vid samma tidpunkt nästa år.

Resultat

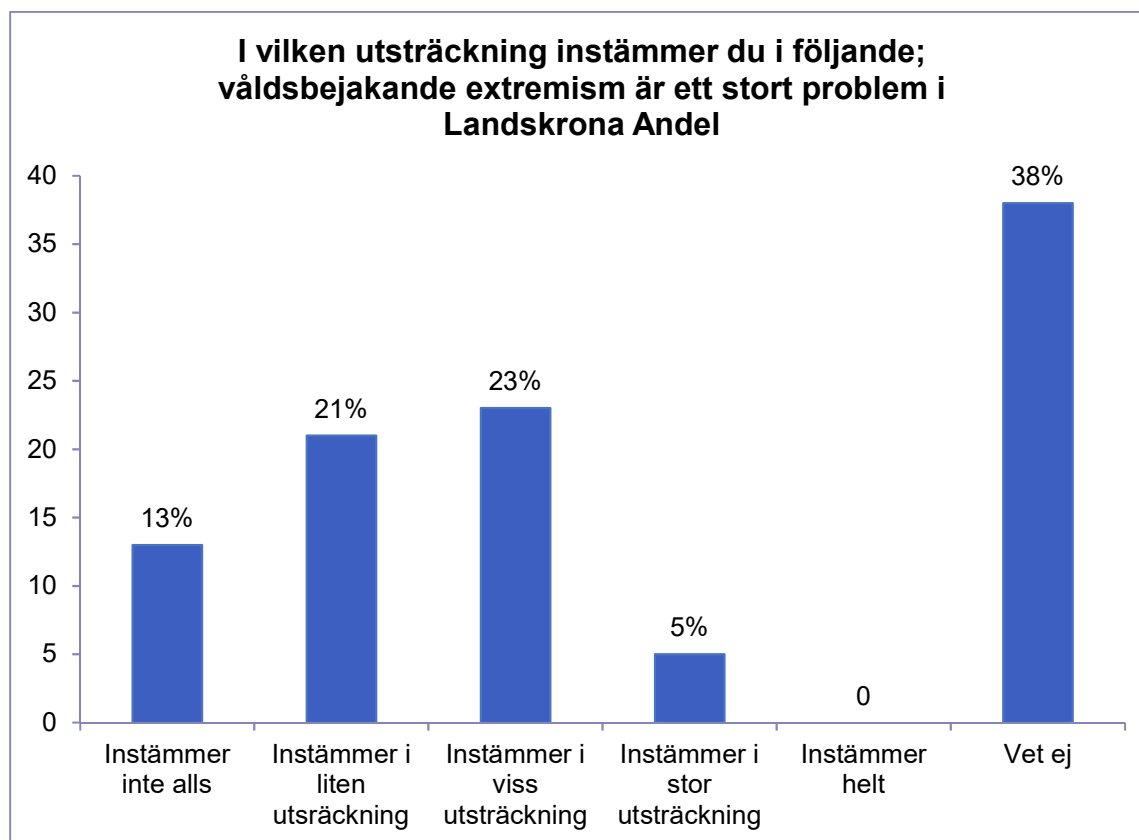

Diagram 1

”Jag har hört flera som har sagt att det är ett stort problem, men jag har svårt att avgöra om det är sant eller om det är något personerna i fråga har tolkat fel. Dock tror jag att det finns våldsbejakande extremism i någon utsträckning, med olika sorter ideologiska grund/religiös grund/politisk grund.”

”Känns som att det mestadels är ett problem, delvis under ytan. Förekommer både från höger och vänster samt religiöst.”

”Jag stöter inte på fenomenet i den verksamhet där jag är engagerad”

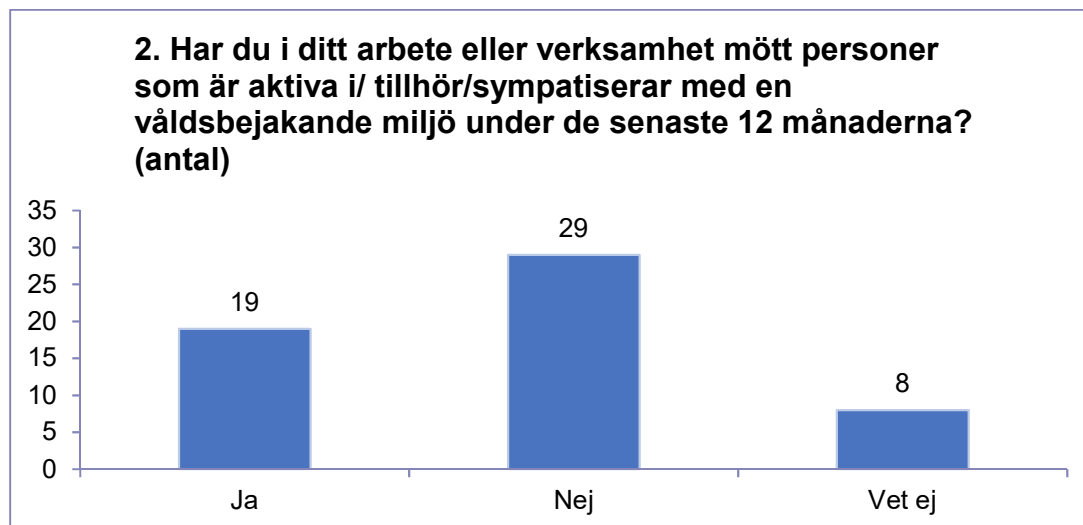

Diagram 2

Diagram 3 (Möjligt gavs att kryssa i flera svarsalternativ)

”NMR demonstrationer samt individer som tillhör NMR som utfört grova våldshandlingar. Individer som uttrycker sitt stöd för IS.”

”Vänsterautonoma i samband med motdemonstrationer.”

”Vi träffar på många olika människor i arbetet och enligt ”ryktena” har jag i så fall träffat på personer med extrema åsikter, men jag är osäker på att det är fallet.

”Djurrättsaktivister”

”Hade under en period hösten 2018 personer som ritade hakkors på skolgården, byggnader och skåp”

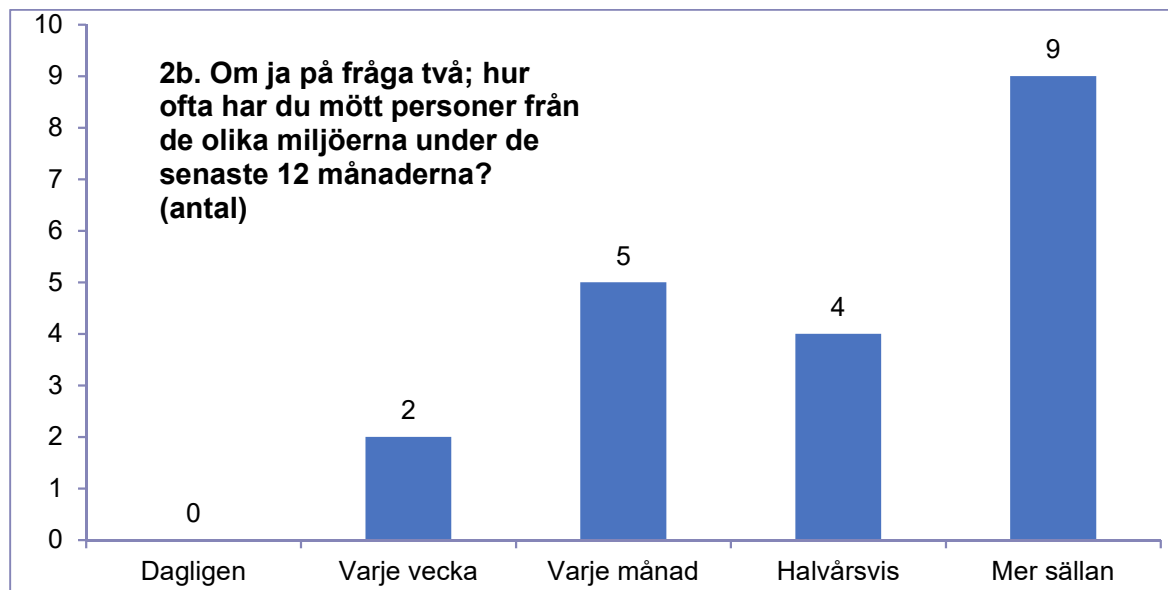
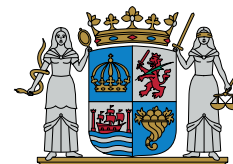

Diagram 4

”Vet ej vilka det var så kan inte uttala mig om hur ofta jag stött på dem men hakkorsen ”dök upp” under några veckor under hösten. Inget mer sedan dess.”

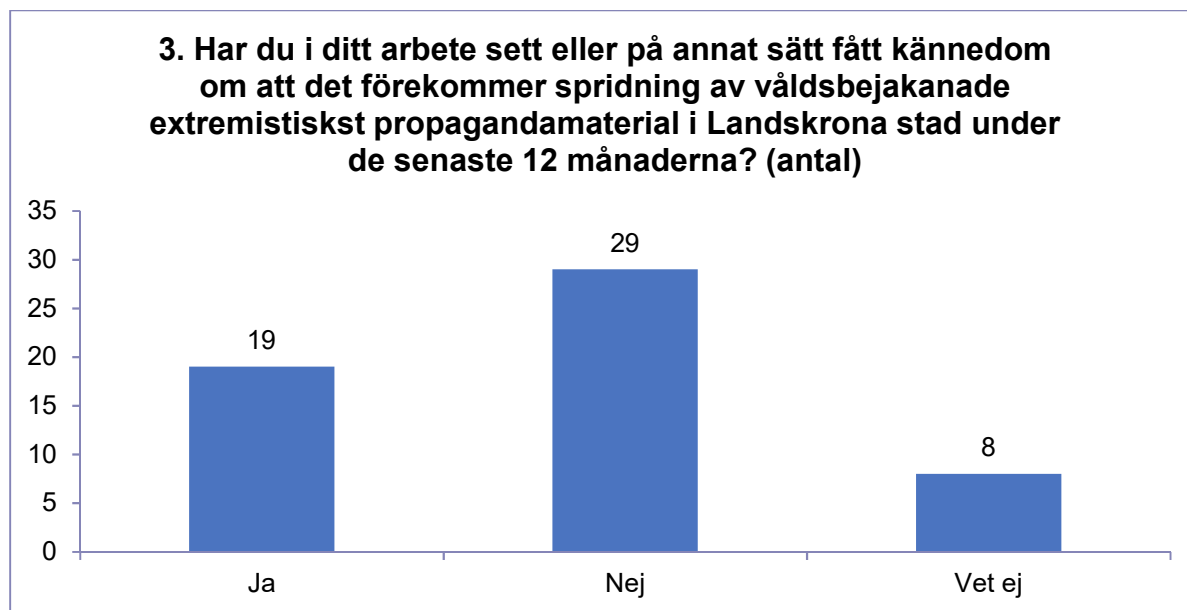

Diagram 5

”Genom information fr SÄPO samt utifrån underrättelser”

”Klotter på fasad”

”Renhållningspersonalen har hittat en del ”flajers” i staden”

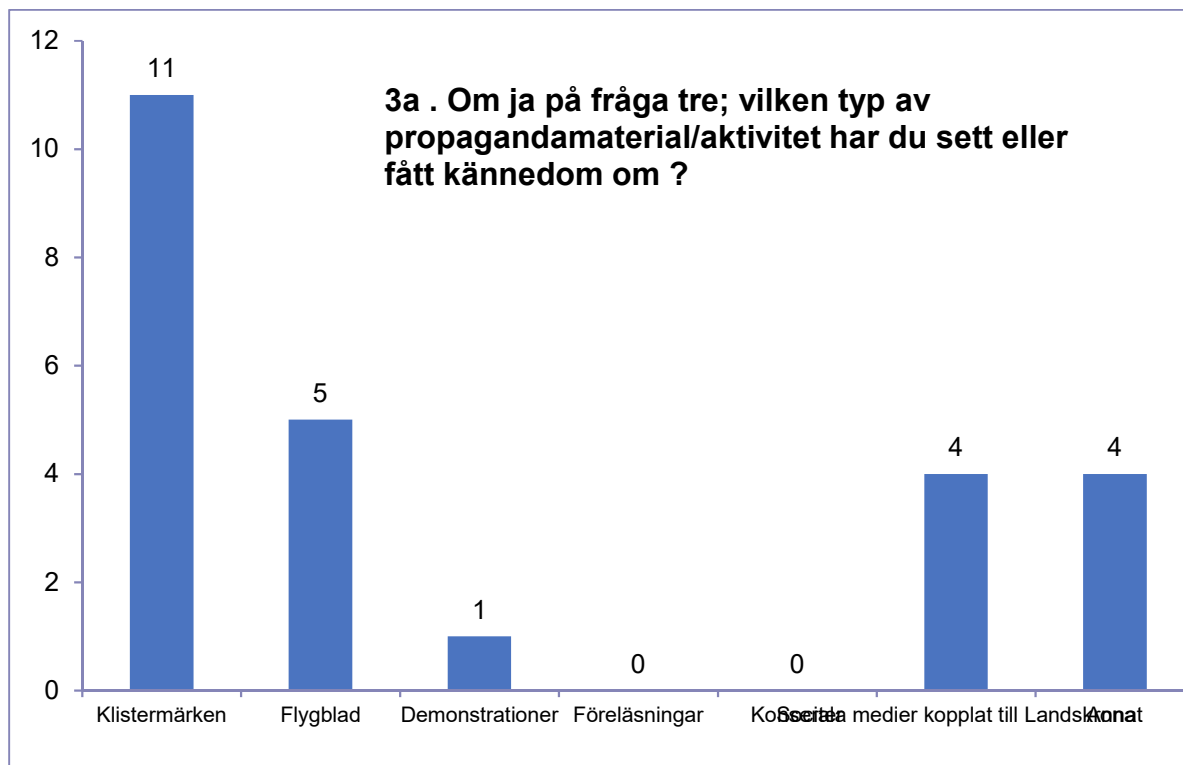
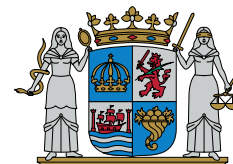

Diagram 6

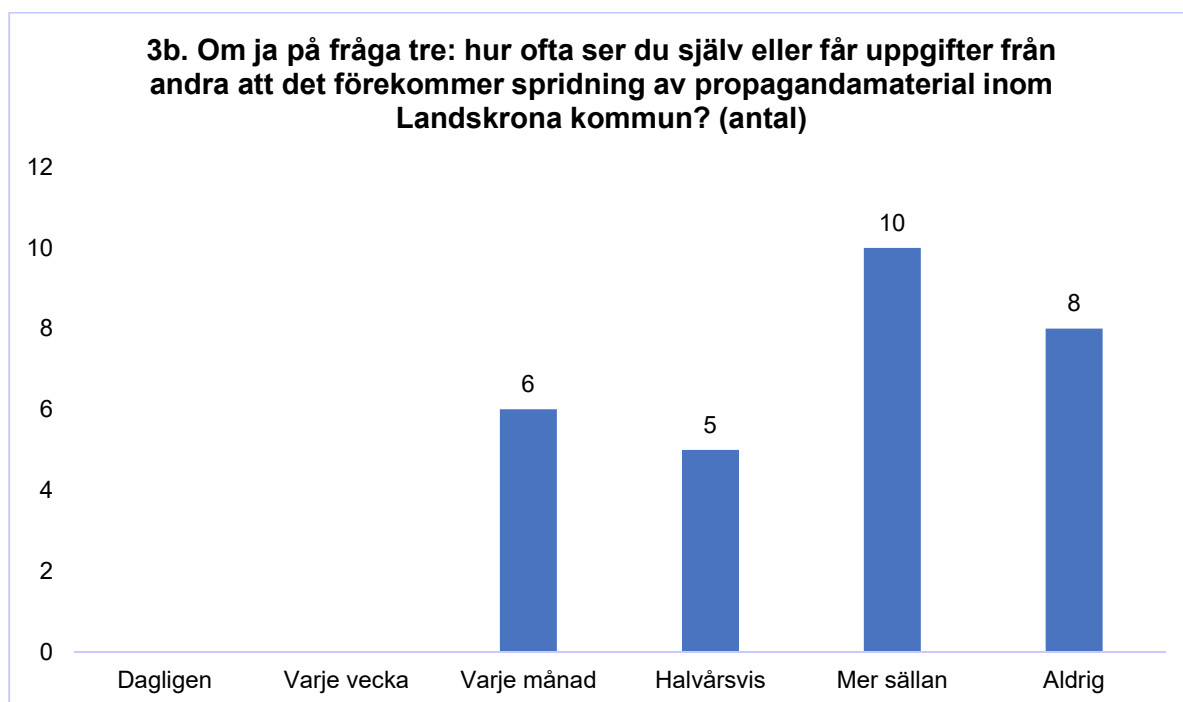

Diagram 7

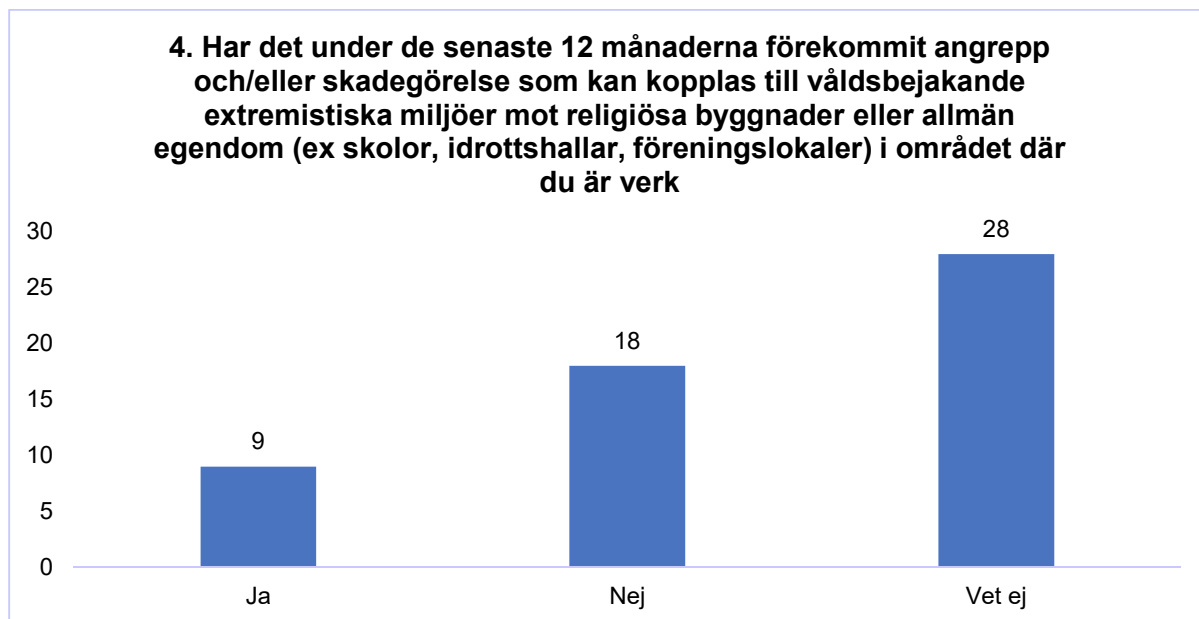
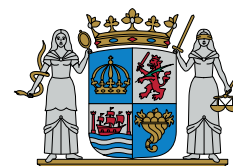

Diagram 8

”Klistermärken på lekställningar”

”Se tidigare svar: förekommit ritade hakkors på skolgården, skolbyggnad och elevskåp”

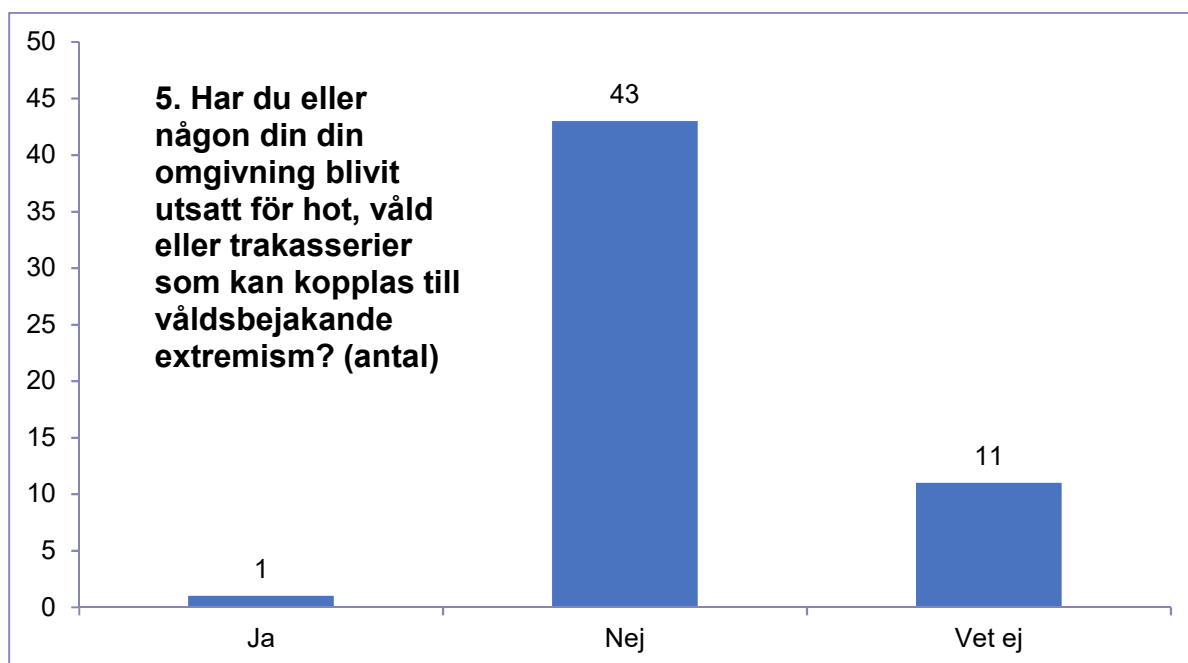
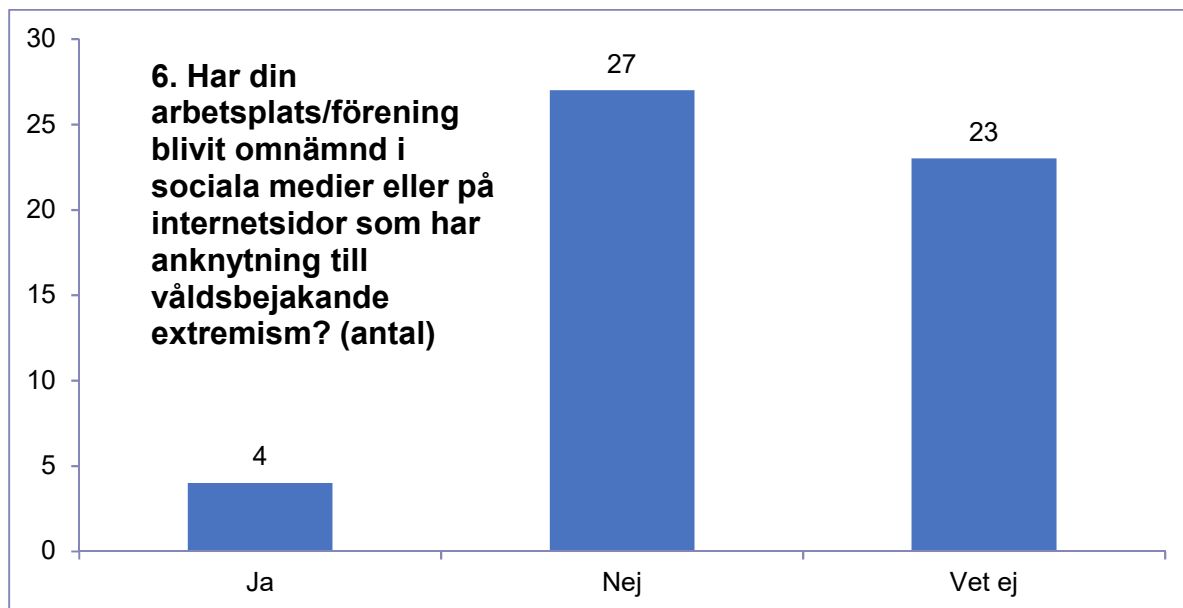
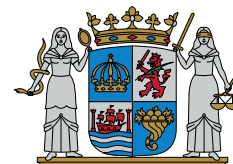
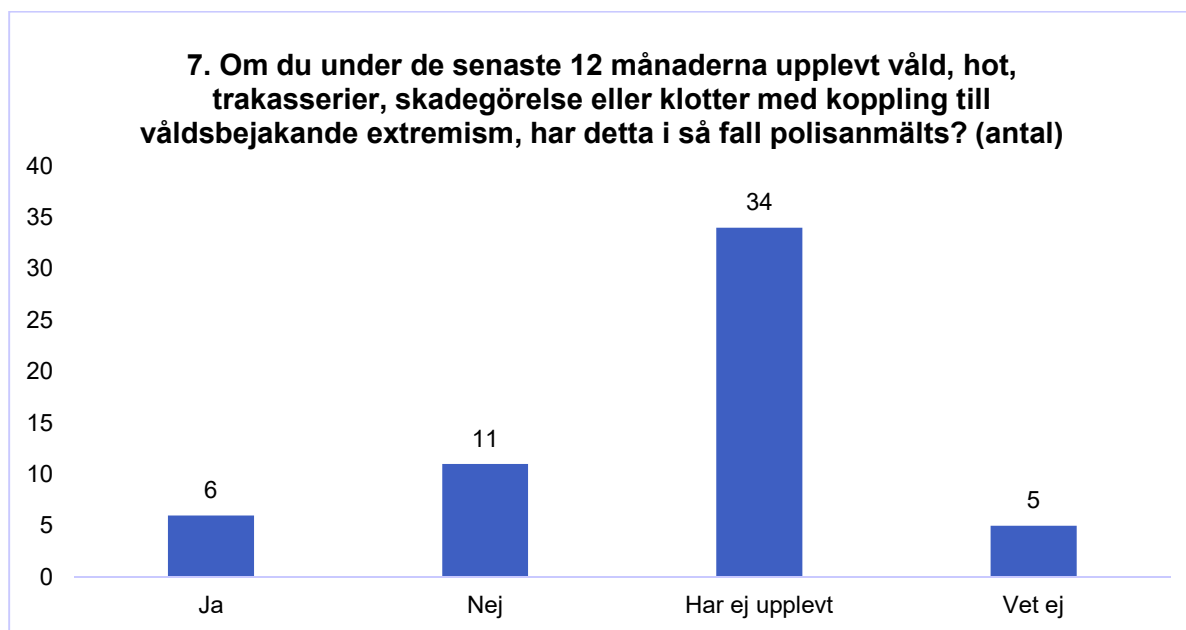

Diagram 9

Tabell 10

”Det är mycket möjligt eftersom vi arbetar aktivt med integration”

Tabell 11

”Ritade hakkors på skolan men vet ej om det blev polisanmält”

”Klistermärken som vi rivit ner direkt. Meddelat till SOT (Samhällsskydd och trygghet, red anmärkning)”